

REPUBLIKA E KOSOVËS/REPUBLIKA KOSOVA/REPUBLIC OF KOSOVO Qeveria e Kosovës / Vlada Kosova / Government of Kosovo Ministria e Financave / Ministarstvo za Finansije Ministry of Finance Arkiva - Arhiva - Archive			
Njësia Org. Org. Jedin. Org. Unit:	01	Nr. Prot. Br. Prot. Prot. No.:	508
Nr. i faqeve Broj stranica No. pages:	9	Data Datum Date:	15.05.2020
Prillëse PRISHTINË/A			

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

*Ministria e Financave dhe Transfereve / Ministarstvo za Finansije i Transfere / Ministry of
 Finance and Transfers*

Zyra e Ministrit / Kancelarija Ministra / Cabinet of the Minister

DATE/A:	15.05.2020
PËR/ZA/TO:	Ministrat, Kryetarët e Komunave, Udhëheqësit e Organizatave buxhetore, Drejtorët e Drejtorive Komunale, Zyrtarët Kryesor Financiar, Zyrtarët për buxhet të organizatave buxhetore
NGA/OD/FROM:	Besnik Bislimi, Ministër i Financave dhe Transfereve
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Qarkorja Buxhetore 2021/01

Të nderuar,

Më lejoni t'ju falënderoj për kontributin e juaj në hartimin e Kornizës Afatmesme të Shpenzimeve (KASH) 2021-2023, që paraqet bazën për hartimin e buxhetit për vitin 2021.

Në vijim mund të gjeni Qarkoren Buxhetore 2020/01, e cila ofron kufijtë fillestar buxhetor për secilën Organizatë Buxhetore në nivel qendror për vitin 2020. Ministria e Financave dhe Transfereve mbetet në dispozicion të juaj për të ofruar mbështetjen e nevojshme gjatë procesit të hartimit të Projektligjit të ndarjeve buxhetore për Buxhetin e Republikës së Kosovës për vitin 2021.

Me respekt!

Besnik Bislimi
Ministër i Financave dhe Transfereve

Qarkorja Buxhetore 2021/01

1. Qëllimi

Ministri për Financa dhe Transfere është i autorizuar dhe përgjegjës që në përputhje me nenin 20 të Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë Nr. 03/L-048, të nxjerrë qarkore buxhetore për cilëndo ose të gjitha organizatat buxhetore me të cilat sigurohen udhëzime për përgatitjen e Buxhetit të Kosovës.

Në mbështetje të kësaj dispozite ligjore, Ministri nxjerr Qarkoren e Parë Buxhetore 2021/01, ku ofrohen udhëzimet e para për hartimin e buxhetit për vitin 2021 dhe vlerësimet për vitet 2022-2023, kalendarin kohor indikativ si dhe kufijtë fillestar buxhetor për vitin 2021 dhe vlerësimet për vitet 2022-2023 për çdo Organizatë Buxhetore. Në rast nevojë, pas kësaj qarkoreje do të pasojnë qarkore të tjera shtesë deri në finalizimin e buxhetit për vitin 2021 dhe vlerësimet për vitet 2022-2023.

2. Konteksti për përgatitjen e buxhetit për 2021-2023

Korniza për buxhetin e vitit 2021 bazohet në KASH 2021-2023 që është aprovuar nga Qeveria e Kosovës bazuar në prioritetet afatmesme të Qeverisë dhe kornizën makro-fiskale për vitet 2021-2023. Qeveria është e përkushtuar që duke ruajtur stabilitetin fiskal të përkrah kërkesat e organizatave buxhetore, brenda orientimit sektorial buxhetor të përcaktuar me KASH 2021-2023, sipas prioriteteve të përcaktuara përmes Deklaratës së Prioriteteve Afatmesme të Qeverisë.

Projeksionet fiskale të KASH 2021-2023 kanë përcaktuar burimet e financimit që Qeveria mund të ketë në dispozicion për shpenzim në vitin 2021, dhe vlerësimet e viteve vijuese. Çdo tendencë për tejkalim të kufijve të shpenzimeve mbi kufijtë e kësaj qarkoreje e bën të detyrueshëm ndryshimin përkatësisht krijën e burimeve të financimit, gjegjësisht ndryshimin e politikave tatimore për të arkëtuar të hyra shtesë.

Gjatë zhvillimit të procesit buxhetor, duhet të marrim parasysh edhe zotimet tona në raport me institucionet financiare ndërkombëtare. Në këtë kontekst, Qarkorja Buxhetore 2021/01 është hartuar në pajtim me obligimet nga marrëveshjet financiare ekzistuese dhe të atyre në negociim, dhe reflekton përkushtimet për drejtimin e politikave fiskale të përcaktuara në pajtim me Fondin Monetar Ndërkombëtar (FMN).

3. Parashikimet për implementimin e buxhetit 2020

Para prezantimit të kërkesave buxhetore për vitin 2021, organizatat buxhetore duhet t'i prezantojnë Ministrisë së Financave dhe Transfereve një parashikim të realizimit deri në fundvit të buxhetit të vitit 2020 në nivel të programeve, nën-programeve, dhe projekteve individuale. Organizatat buxhetore duhet të identifikojnë dhe të njoftojnë Ministrinë e Financave dhe Transfereve për nën apo mbi shpenzimet eventuale në buxhetin ekzistues, para parashtrimit të kërkesës buxhetore për vitin 2021, dhe vlerësimeve për 2022-2023.

4. Kriteret e përgjithshme për përgatitjen e buxhetit për 2021-2023

Procesi buxhetor për vitet 2021-2023 ka për qëllim ndërlidhjen e planeve dhe politikave buxhetore me prioritetet të Qeverisë. Në nivel sektorial, kjo ndërlidhje është realizuar në prioritetizimin e sektorëve buxhetor në KASH 2021-2023. Përmes kësaj qarkoreje, kërkohet që organizatat buxhetore të konkretizojnë kërkesat e prezantuara në KASH, duke detajuar kështu përgatitjen e buxhetit në nivel të programeve, nën-programeve, kategorive të shpenzimeve dhe projekteve specifike.

Kërkesat për shpenzime të reja duhet të prezantohen vetëm nëse të njëjtat janë përfshirë në KASH 2021-2023. Gjatë procesit buxhetor, Ministria e Financave dhe Transfereve duhet të sigurohet se totali i shpenzimeve për të gjitha organizatat brenda një sektori e përcjell shumën e paraparë me KASH 2021-2023 për këtë sektor.

Organizatat buxhetore duhet të kenë parasysh që gjatë përgatitjes së kërkesave të tyre t'u japin prioritet:

- Projekteve të cilat ndihmojnë në realizimin e prioritetëve të Qeverisë, të përcaktuara në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim 2016-2021, Programin Qeveritar, dhe në Programin për Reforma në Ekonomi 2020-2022;
- Projekteve të cilat janë në vazhdimësi nga vitet paraprake dhe që kanë obligime kontraktuale;
- Zotimet e Qeverisë për Planin e Veprimit për Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit dhe programin – Instrumenti i Para-Anëtarësimit (IPA);
- Legjislacioni i ri apo ndryshim plotësimi i atij ekzistues;
- Të përfshijnë brenda ndarjeve buxhetore obligimet për financim të jashtëm të projekteve individuale dhe
- Të kujdesen që të hyjnë në obligime për bashkëfinancim vetëm deri në nivelin që lejon korniza e tyre buxhetore.

Procesi i planifikimit të buxhetit duhet të përfshijë këto aspekte:

- Buxhetimi në nivel të programeve dhe nën-programeve, në përputhje me strukturën ekzistuese të planit kontabël;
- Përmirësimet në qasjen e buxhetimit të orientuar drejt rezultateve dhe performancës;
- Zbatimi i konceptit shumëvjeçar mbi planifikimin e projekteve kapitale;
- Prezantimi tabelar mbi burimet e financimit dhe strukturën e shpenzimeve sipas kategorive të shpenzimeve për vitin 2021 dhe projeksionet për vitet 2022-2023 dhe
- Gjatë procesit buxhetor vëmendje e shtuar duhet t'i jepet zbatimit të rekomandimeve të Zyrës Kombëtare të Auditimit dhe praktikave të mira buxhetore me fokus në këto çështje:
  - Plotësimin e të dhënave që kërkohen në sistemet buxhetore SZHM dhe PIP;
  - Eliminimin e keqklasifikimit të shpenzimeve buxhetore;
  - Projektet e propozuar të jenë projekte të përgatitur në përputhje me Manualin e PIP dhe **Udhëzimin Administrativ për Kriteret Përzgjedhëse të Projekteve Kapitale**;
  - Projektet e propozuar të jenë të maturuar (projekte të gatshëm për zbatim);
  - Regjistrimi i zotimeve shumëvjeçare në SIMFK;
  - Ministritë të cilat ndajnë mjete buxhetore për realizimin e projekteve kapitale në nivel komunal, duhet të bëjnë shpërndarjen e fondeve duke trajtuar komunat në mënyrë të drejtë e të barabartë;
  - Buxhetimi i projekteve kapitale duhet të bëhet në përputhje me **Udhëzimin Administrativ për Definimin e Projekteve Kapitale dhe Klasifikimin e**

Shpenzimeve të Projekteve Kapitale, ku pjesë e kostos së projektit janë edhe *shpenzimet e shpronësimit*. Me këtë rast, organizatat buxhetore, pas një analize paraprake duhet të planifikojnë shpenzimet e shpronësimit në kuadër të kostos totale të projektit.

Vëmendje e shtuar do t'i jepet në vijim të këtij procesi nga MFT zbatimit të rekomandimeve të lartpërmendura dhe vërejtjet do të regjistrohen nga analistët e buxhetit në sistemin PIP.

Qeveria mund të ndryshojë strukturën e shpenzimeve me qëllim të arritjes së prioriteteve të saj, si brenda programeve të një organizate buxhetore, ashtu edhe zhvendosjen e buxhetit nga një organizatë në tjetrën të nivelit qendror.

Kërkesat buxhetore duhet të mbështesin politikat prioritare të Qeverisë dhe duhet të fokusohen në këto fusha, drejtësi; ekonomi dhe punësim; arsim; shëndetësi; siguri; integritet euro-atlantike; dhe mjedis.

Shpenzimet rrjedhëse: organizatat buxhetore duhet të bëjnë kërkesat e tyre përbrenda kufizimeve buxhetore. Është thelbësore që të gjitha organizatat buxhetore t'u përmbahen kufijve të dhënë në Shtojcën 1. të bashkangjitur, për vitet 2021-2023. Shpenzimet operative për vitin 2021 dhe vlerësimet për vitet 2022 dhe 2023 do të jene pothuajse të njëjta si në vitin 2020 në nivelin agregat. Kjo vjen si rezultat i efekteve ekonomike të cilat kanë qenë gjatë vitit 2020 në luftimin e pandemisë COVID-19.

Punësimi: Në parim nuk do të ketë rritje të punësimit në sektorin publik përveç kur ka një vendim të qartë për domosdoshmërinë e punësimeve të reja dhe kur është siguruar buxheti.

Pagat dhe shtesat: Organizatat buxhetore duhet të planifikojnë rritjen vjetore të faturës së pagës në nivel prej 0.5% sipas nenit 22C, pika 1.4 të Ligjit 05/L-063.

Mallra dhe shërbime: do të kenë rritje në financim aty ku shprehet e domosdoshme siç është regjistrimi i popullsisë, zgjedhje komunale si dhe furnizimi me barna. Organizatat buxhetore duhet të identifikojnë burimet brenda skenarëve bazë të tyre nga ato fusha me performancë jo të mirë, ose që nuk janë në përputhje të mjaftueshme me prioritetet e nivelit të lartë të Qeverisë për përmbushjen e aktiviteteve me prioritet të lartë.

Shpenzimet komunale: priten të ketë pjesëmarrje të njëjtë krahasuar me vitin 2020.

Subvencionet dhe transferet: Kjo kategori e shpenzimeve pritet të rritet mesatarisht për 2% në periudhën afatmesme dhe do të bazohen në politikë të qartë të mbrojtjes sociale në veçanti për shtresat më të ndjeshme të popullsisë. Do të vazhdohet me ndarjen e mjeteve për zbatimin e Skemave sociale dhe pensionale përfshirë këtu edhe rritjen natyrale të skemave pensionale, subvencionimet në bujqësi si dhe do marrë parasysh politikat e reja tani më të aprovuara në Qeveri.

Shpenzimet kapitale: përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve të përgjithshme dhe pritet të përfaqësojnë rreth 27.5% të shpenzimeve totale në periudhën afatmesme. Gjatë kësaj periudhe, pritet implementimi i projekteve kapitale bazuar në një listë prioritare që përmban projekte me ndikim në përmirësimin e rrjetit të transportit, përmirësimin e rrjetit të energjisë elektrike dhe përmirësimin e kushteve në arsim, sistemin social dhe atë shëndetësor. Kjo kategori e shpenzimeve pritet të rritet me një normë prej 4% në periudhën afatmesme. Pjesa më e madhe e investimeve kapitale gjatë periudhës së ardhshme afatmesme pritet të

jetë nga financimi i buxhetit të rregullt, mirëpo një numër i madh i projekteve në sektorë të ndryshëm planifikohet të financohet nga huazimi i jashtëm përmes klauzolës së investimeve.

Projektet e reja duhet të caktohen në përputhje me Udhëzimin administrativ për kriteret përzgjedhëse të projekteve kapitale që është aprovuar nga Ministri i Financave dhe Transfereve dhe ka hyrë në fuqi nga Janari i këtij viti. Kriteret kryesore për përzgjedhjen e projekteve të reja kapitale sipas këtij udhëzimi janë përputhshmëria e projekteve me Strategjinë Kombëtare të Zhvillimit, arsyeshmëria e propozimit në bazë të analizës ekonomike dhe financiare dhe maturiteti i projekteve (të gatshëm për zbatim).

Përparësi në financim do të kenë projektet që janë në vazhdim si dhe ato të cilat janë në harmoni të plotë me prioritetet e Qeverisë. Të gjitha projektet kapitale mbi një milion euro duhet të përgatiten mbi bazën e analizës **kost-benefit**. Rrjedhimisht, kufijtë buxhetor për shpenzime kapitale nëpër organizata buxhetore janë indikativ dhe Qeveria mban të drejtën t'i ndryshojë ata varësisht nga arsyeshmëria e projekteve që propozohen nga organizatat buxhetore.

Për organizatat buxhetore të cilat konkurrojnë për fonde të huamarrjes (nga deficit i buxhetor prej 2% - përmes fondit 04) dhe nga klauzola e investimeve -- përmes fondit 06 (aplikimi për fondet nga klauzola bëhet vetëm për projekte kapitale), është gjithashtu e nevojshme që projektet të plotësojnë kriteret e sipërpërmendura duke përfshirë analizën e shpenzimeve rrjedhëse para, gjatë dhe pas përfundimit të projektit të cilat duhet të jenë në kuadër të projeksioneve të organizatës buxhetore

5. Programi për investime publike (PIP)

Planifikimi i buxhetit për investime kapitale bëhet përmes sistemit të PIP-it. Është e rëndësishme që prioritetet strategjike të Qeverisë, ashtu si janë paraqitur në "Deklaratën e Prioriteteve Afatmesme të Qeverisë 2021-2023" në kuadër të KASH-it 2021-2023 të jenë bazë për përgatiten e kërkesave buxhetore dhe identifikim të projekteve kapitale.

Të gjitha organizatat buxhetore duhet të arsyetojnë kërkesat buxhetore për projektet e tyre në përputhje të plotë me kërkesat e PIP-it.

6. Sistemi i Zhvillimit dhe Menaxhimit të Buxhetit (SZHMB)

Siç është e njohur, Sistemi i Zhvillimit dhe Menaxhimit të Buxhetit është sistem financiar i cili merret me formulimin e buxhetit dhe planifikimin e shpenzimeve për të gjitha kategoritë të shpenzimeve. Që tani Sistemi SZHMB është në dispozicion për shfrytëzim nga organizatat buxhetore. Organizatat Buxhetore janë të detyruara që të respektojnë kufijtë e lëshuar me Qarkoren e parë buxhetore. Sistemi i SZHMB dhe sistemi i PIP-it nuk do të lejojnë në asnjë rast tejkalim të kufijve të lëshuar me qarkoren e parë buxhetore.

7. Indikatorët e performancës

Organizatat buxhetore të nivelit qendror duhet të prezantojnë indikatorët e performancës të përmbledhur sipas objektivave dhe aktiviteteve përkatëse në nivel të organizatës buxhetore, bazuar në nenin 21 të Ligjit Nr.03/L-48 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë. Organizatat buxhetore duhet të paraqesin 1 deri në 5 objektiva, të cilat janë të lidhura me strategjitë dhe mbulojnë programet më të rëndësishme. Gjithashtu kërkesat për fonde shtesë nga buxheti duhet të justifikohen në mënyrën se si ato kontribuojnë në arritjen e objektivave.

Forma e ofrimit të këtyre informatave është dhënë në Aneksin 2. Në mënyrë specifike për secilën organizatë buxhetore duhet të ofrohen këto informata:

- **Objektivat e outputit** përshkruajnë rezultatet e pritshme nga ofrimi i shërbimeve, të cilat janë nën kontrollin e organizatës buxhetore;
- **Treguesit e outputit** matin aktivitetin e institucionit, si p.sh sasinë apo cilësinë e shërbimit ose produktit.
  - a) Indikatorit treguesi bazë;
  - b) Indikatorit treguesi i synuar;
- Aktivitetet përshkruajnë veprimet për arritjen e objektivave të deklaruara.

8. Buxhetimi i Përgjegjshëm Gjikor (BPGJ)

Duke vepruar sipas Ligjit për Barazi Gjimore Nr.05/L-020 (2015), institucionet e Kosovës janë përgjegjëse për "përfshirjen e buxhetimit gjikor në të gjitha fushat, si një instrument i nevojshëm për të garantuar që parimi i barazisë gjimore të respektohet në mbledhjen, shpërndarjen dhe caktimin e burimeve" (Neni 5.1.5.). Për këtë arsye, organizatat buxhetore duhet të bëjnë të dukshme efektet e shpenzimeve publike në barazinë gjimore në buxhetin vjetor për vitin 2021. Kjo do të kontribuon gjithashtu në rritjen e efektivitetit dhe transparencës së menaxhimit të financave publike. Komunitat duhet të marrin parasysh këto udhëzime në nxjerrjen e qarkores së brendshme buxhetore komunale, si dokument bazë për planifikimin e buxhetit komunal për periudhën 2021-2023. Nëse ka paqartësi në këtë drejtim, organizatat buxhetore mund të konsultohen me analistët përkatës në kuadër të Departamentit të Buxhetit në Ministrinë e Financave. Forma e ofrimit të këtyre informatave është dhënë në Aneksin 1. Gjithashtu, me rastin e propozimit të buxhetit, organizata buxhetore duhet të adresojë në mënyrë korrekte vërejtjet dhe propozimet e zyrtarit përgjegjës për barazi gjimore të organizatës buxhetore.

9. Kufijtë buxhetor për organizatat buxhetore të nivelit qendror për 2021-2023

Organizatat Buxhetore të nivelit qendror duhet të marrin parasysh kufijtë buxhetore të dhënë në tabelën në vijim gjatë përgatitjes së buxhetit të tyre për vitin 2021 dhe për dy vitet në vijim. Ju lutem të keni parasysh se këta kufij buxhetor mund të ndryshojnë varësisht nga lëvizjet fiskale apo vendimet e Qeverisë të cilat do të pasqyrohen përmes Qarkoreve Buxhetore pasuese si dhe kualitetit të kërkesave buxhetore. Projektet kapitale të filluara nga vitet e kaluara, të cilat kanë krijuar obligime kontraktuale mbi mjetet e buxhetuara për organizatat buxhetore përkatës, duhet të përfshihen brenda buxhetit për vitet 2021-2023.

Më poshtë në Tabelën 1 janë kufijtë buxhetor për organizatat buxhetore qendrore për 2021-20

10. Fazat e procesit buxhetor për vitin 2021 për nivelin qendror

Pjesa në vijim prezanton kalendarin kohor të buxhetit, hapat dhe veprimet gjatë procesit buxhetor për vitin 2019.

- 30 Prill – aprovimi i Kornizës Afatmesme të Shpenzimeve 2021-2023 nga Qeveria dhe dorëzimi i KASH-it në Kuvendin e Republikës së Kosovës.
- 15 Maj - Lëshimi i Qarkores së parë buxhetore 2021/01. Kjo qarkore përmban udhëzimet për procesin buxhetor, kufijtë buxhetor dhe kalendarin buxhetor.
- 25 Qershor- Organizatat buxhetore të dorëzojnë në MFT kërkesat buxhetore sipas dokumentacionit përkatës, sipas programeve dhe kategorive të shpenzimeve. Kërkesat buxhetore duhet të jenë plotësisht të arsyetuara përmes përdorimit të sistemit të SZHMB-se dhe PIP-it.
- 25 Qershor- Departamenti i Makroekonomisë paraqet kornizën e re makro-fiskale.
- 10 Korrik - Qarkorja buxhetore 2020/02 do të lëshohet sipas nevojës dhe do të adresojë vetëm çështjet specifike të reja të cilat kanë rezultuar pas lëshimit të Qarkores së parë buxhetore.
- 24 Korrik- Nëse kërkohen informata shtesë sipas Qarkores së dytë buxhetore atëherë këto informata duhet të dorëzohen nga Organizatat buxhetore në Ministrinë e Financave dhe Transfereve – Departamentin e buxhetit deri në këtë datë.
- 20 Gusht – 28 Gusht - Dëgjimet buxhetore (pas pranimit të materialeve nga organizatat buxhetore). Pjesëmarrës në dëgjime do të jenë zyrtarët të organizatave buxhetore, stafi i MFT, Zyra e Kryeministrit të Republikës së Kosovës, përfaqësues të Komisionit Parlamentar për Buxhet dhe Financa. Orari i dëgjimeve buxhetore do t'i bashkëngjitet Qarkores buxhetore 2021/02. Nëse është e mundur në këto dëgjime, do të shikohet mundësia e arritjes së marrëveshjes për shumat totale të buxhetit të organizatës suaj për vitin 2021.
- 10 Shtator, Departamenti i Makroekonomisë paraqet vlerësimet e fundit për indikatorët makro-ekonomik, posaçërisht indikatorët që lidhen me procesin buxhetor 2020-2022.
- 16 Shtator – 20 Shtator, konsultime në Qeveri për caktimin e kufijve final buxhetore.
- 25 Shtator, nxjerrja e Qarkores së tretë buxhetore me kufijtë final buxhetor, të cilët mund të ndryshojnë nga qarkorja paraprake.
- 28 Shtator-Tetor–2 Tetor Ankesat nga Organizatat Buxhetore.
- 7 Tetor – 8 Tetor, Takimet e Qeverise për t'i shqyrtuar ankesat e organizatave buxhetore.
- 15 Tetor, Drafti i parë i buxhetit në MFT dhe dërgimi i këtij drafti në Qeveri.
- 16 Tetor –26 Tetor - miratimi final i Draft Buxhetit në Qeveri.
- 29 tetor - Dorëzimi i Draft Buxhetit 2021 në Kuvendin e Republikës së Kosovës.

Kërkesa për buxhet nga organizata buxhetore të nivelit qendror duhet të përfshijë:

- Një tabelë me parashikimet deri në fundvit të implementimit të buxhetit 2020, në nivel programi dhe nën-programi, si dhe komentet përcjellëse për nën-ekzekutimin e apo nevojën për mbi-ekzekutim nga ndarjet e buxhetit 2020
- Tabelat 3.1, 3.1 A, 3.1 B si dhe Formularët e PCF-ve të shtypura nga sistemi i SZHMB-së,
- Tabelat 3.2, 3.2 B dhe Formularët e shtypur nga Sistemi PIP
- Tabelat e Buxhetimit të Përgjegjshëm Gjinator
- Tabelat e Buxhetimit sipas performancës

- Letër kërkesa (shkresa përcjellëse) e nënshkruar nga Sekretari i Përgjithshëm apo Kryeshefi i agjencise me të gjitha materialet buxhetore.
- Përshkrimi i kërkesës në formë narrative, ku duhet të paraqiten këto të dhëna:
  - Të arriturat deri më tani me fokus të veçantë në realizimin e objektivave të parapara në SKZH, PRE, PKZMSA
  - Çfarë synohet të arrihet me ndarjet buxhetore për vitin 2021 dhe vlerësimet për vitet 2022-2023.
  - Organizatat buxhetore duhet të njoftojnë Ministrinë e Financave dhe Transfereve nëse kërkesa buxhetore mbulon vazhdimin e politikave ekzistuese, apo parasheh përfundimin e aktiviteteve vijuese dhe fillimin e aktiviteteve të reja
  - Për aktivitetet e reja, organizatat buxhetore duhet të theksojnë bazën ligjore (koncept dokument, udhëzim administrativ, projektligj, etj.), dhe të njoftojnë nëse për këtë bazë ligjore është kryer Vlerësimi i Ndikimit Buxhetor, në pajtim me Udhëzimin Administrativ (QRK) Nr. 03/2015 për Vlerësimin e Ndikimit Buxhetor për Nismat e Reja Qeveritare.

Niveli Komunal

1. Hyrje

Me këtë qarkore përcaktohen grantet qeveritare për financimin e komunave për vitin 2021 dhe orientimet për vitet 2022-2023, bazuar në prioritetet strategjike të Qeverisë në fushën e marrëdhënieve fiskale ndërqeveritare. Po ashtu, kjo qarkore përcakton nivelin e të hyrave vetanake të komunave për vitin fiskal 2021 si dhe parashikimin afatmesëm 2022-2023.

Parimet, kriteret dhe formulat e zbatuara për ndarjen e granteve qeveritare për financimin e komunave për vitin 2021, bazohen në Ligjin për Financat e Pushtetit Lokal (LFPL) dhe Tabelën 1 të projeksioneve makro-fiskale, të përgatitur nga Ministria e Financave dhe Transfereve siç specifikohet në Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (LMFPP).

Komisioni i Granteve në takimin e mbajtur me date 22.04.2020 ka aprovuar financimin komunal për vitin 2021 dhe projeksionet për vitin 2022-2023.

Procesi i buxhetit komunal merr parasysh këto aspekte:

- Buxhetimi në nivel të programeve dhe nën-programeve, në përputhje me strukturën ekzistuese të planit kontabël,
- Përmirësimet në qasjen e buxhetimit të orientuar drejt rezultateve dhe performancës,
- Zbatimi i konceptit shumëvjeçar mbi planifikimin e projekteve kapitale, si dhe
- Përcaktimi i strukturës së shpenzimeve sipas kategorive të shpenzimeve.

Komunat janë të obliguara të përgatisin Kornizën Afatmesme Buxhetore Komunale për vitin 2021-2023, dhe të aprovojnë në Kuvendin Komunal deri me datë 30.06.2020 si dokument strategjik komunal, i cili dokument pasqyron caqet e përgjithshme të të hyrave dhe shpenzimeve buxhetore si dhe strukturën e shpenzimeve sipas kategorive të shpenzimeve. Projektet kapitale shumëvjeçare duhet të raportohen në sistemin e Projekteve të Investimeve Publike (PIP) bazuar në performancë. Si rrjedhojë, nga komunat kërkohet të hartojnë strategjinë kornizë bazuar në synimet dhe objektivat të orientuara në rezultate.

2. Burimet e Financimit Komunal për vitin 2021-2023

2.1. Granti i Përgjithshëm

Bazuar në Tabelën 1, të paraqitur në vijim, të përgatitur nga Departamenti i Politikave Ekonomike, Publike dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar Financiar të Ministrisë së Financave dhe Transfereve në përputhje me LFPL, Granti i Përgjithshëm për komuna për vitin 2021 është aprovuar në shumë prej 190.49 milion euro.

Kjo ndarje bazohet në formulën e përcaktuar në nenin 24 të LFPL. Sipas këtij neni, 10% e të hyrave totale të buxhetuara të Qeverisë qendrore ju ndahen komunave, duke përjashtuar: mbështetjen buxhetore dhe grantet, të hyrat nga tatimi në pronë, të hyrat nga interesi si dhe taksat, ngarkesat dhe të tjera nga qeveria lokale.

Siç paraqitet në tabelën në vijim, bazuar në vlerësimet e Departamenti i Politikave Ekonomike, Publike dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar Financiar, të hyrat e përgjithshme qeveritare për vitin 2021 pritet të jenë 2,006.8 milion euro. Nga kjo shumë, zbriten ato të hyra siç specifikohet në nenin 24 të LFPL dhe vijmë tek baza për ndarjen e grantit të përgjithshëm për komuna, i cili grant për vitin 2021 është në shumë prej 190.49 milion euro.

Tabela 1: Përcaktimi i vlerës së Grantit të Përgjithshëm për komuna 2021-2023 (mil. Euro)

Përshkrimi	Viti 2018	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023
A. Të hyrat e përgjithshme të Qeverisë	1.896.00	1.920.3	2.060.5	2.006.8	2.125.8	2.255.3
Zbratën:						
Të hyrat e dedikuara	-50	-9.2				
Mbeshtetja buxhetore dhe grante	-5	-5	(10.5)	(10.5)	(10.5)	(10.5)
Tatimi në pronë	-30	-30	(33.2)	(37.2)	(40.1)	(42.9)
Të hyrat nga dividenda	-5					
Grantet e percaktuara të donatorëve	-12					
Taksa ngarkesa dhe të tjera nga Qeveria Lokale	-52	-57	(50.0)	(50.0)	(50.0)	(50.0)
Të hyrat e njëhershme nga borxhet	-6	-8				
Të hyrat nga interesi		-4.2	(4.0)	(4.2)	(4.2)	(4.2)
B. Baza për llogaritjen e grantit të përgjithshëm për komuna	1.736	1.806.9	1.962.8	1.904.9	2.021.0	2.147.7
C. Granti i përgjithshëm për komuna (10%)	173.60	180.69	196.28	190.49	202.10	214.77

Me qëllim të nivelizimit të kapacitetit të ulët të të hyrave vetanake të komunave më të vogla, bazuar në LFPL, secila komunë do të pranojë për çdo vit një shumë të përgjithshme fikse prej 140,000 euro, duke zbritur nga 1 euro për kokë banori ose 0 euro për komunat me popullsi të barabartë ose më të madhe se 140,000 banorë. Pas kësaj, shpërndarja e bërë nëpër komuna bazohet në formulën për alokimin e grantit të përgjithshëm në komuna sipas LFPL: (i) numri i popullsisë llogaritet me tetëdhjetë e nëntë përqind (89%); (ii) përmasat gjeografike të komunës me gjashtë përqind (6%); (iii) numri i popullsisë pakicë në komunë me tre përqind (3%); (iv) komunat ku shumica e popullsisë së të cilave përbëhet nga pakicat me dy përqind (2%).

Tabela 2: Struktura e Grantit të Përgjithshëm për 2021-2023 sipas LFPL (mil. Euro)

Faktorët	Viti 2018	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023
Granti i përgjithshëm	173.6	180.69	196.28	190.49	202.10	214.77
Kontigjenca për korrektim të formulës (2.7%)	4.7	4.9				
Shuma Fikse	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6
Popullsia (banorë)	1,780,021	1,780,021	1,780,021	1,780,021	1,780,021	1,780,021
Buxheti: 89% e shumës agregate	147.1	153.3	171.5	166.3	176.6	187.9
Zona komunale (km ²)	10,901	10,901	10,901	10,901	10,901	10,901
Buxheti: 6% e shumës agregate	9.92	10.33	11.56	11.21	11.91	12.67
Komunitetet pakicë në komunë	107,926	107,926	107,926	107,926	107,926	107,926
Buxheti: 3% e shumës agregate	5.0	5.2	5.8	5.6	6.0	6.3
Popullsia e komunave pakicë	62,031	62,031	62,031	62,031	62,031	62,031
Buxhti: 2% e shumës agregate	3.3	3.4	3.9	3.7	4.0	4.2

Tabela 3 në vijim paraqet shpërndarjen e Grantit të Përgjithshëm nëpër komuna sipas formulës të paraparë në LFPL.

Tabela 3: Shpërndarja e Grantit të Përgjithshëm nëpër komuna 2021-2023

Municipalitet	Popullsia		Mundësi gjeografike		Popullsia Paktë		Komunitet me popullsi paktë		Shuma për popullsi paktë në komuna (3%)		Shuma për komunitet paktë (2%)	
	Popullsia	89%	Mundësi gjeografike	6%	Popullsia Paktë në Komuna	3%	Komunitet me popullsi paktë	2%	Shuma Paktë (140,000-16)	Shuma për Popullsi (89%)	Shuma për komunitet gjeografike (6%)	Shuma për komunitet paktë (2%)
1. Dajç	46,010	2.25%	297	2.72%	531	0.51%	0.00%	90,361	3,238,708	305,470	26,610	4,172,874
2. Fier	33,927	1.91%	420	3.94%	11,529	12.84%	0.02%	106,000	1,176,189	482,306	703,215	4,428,703
3. Gjirokastra	108,410	6.10%	345	3.17%	4,193	3.89%	0.02%	31,700	10,146,951	351,844	217,781	11,750,567
4. Kavajë	31,827	1.69%	83	0.76%	4,511	0.18%	0.02%	105,173	3,253,732	85,499	254,298	3,679,702
5. Kërçovë	91,585	3.91%	383	5.90%	6,679	6.19%	0.02%	45,444	8,833,548	603,980	346,903	9,830,155
6. Librazhd	92,178	3.07%	392	3.65%	2,851	2.18%	0.02%	49,322	8,420,611	403,204	177,591	8,995,647
7. Mat	58,531	2.72%	276	2.57%	45	0.04%	0.02%	9,922	5,468,022	283,028	2,337	5,836,097
8. Mirditë	9,403	0.51%	83	0.76%	41	0.04%	0.02%	10,597	678,481	83,029	2,285	1,096,862
9. Peshkopi	39,289	2.11%	454	4.17%	3,085	2.89%	0.02%	100,711	3,670,297	497,070	160,213	4,308,611
10. Pogradec	6,094	0.34%	74	0.68%	4	0.02%	0.02%	133,916	568,401	76,292	368	778,767
11. Rrethi i Gjirokastrës	33,409	1.88%	211	1.94%	36	0.03%	0.02%	166,591	1,132,253	212,146	1,870	3,146,862
12. Rrethi i Durrësit	66,683	2.01%	424	3.89%	1,864	1.73%	0.02%	103,015	3,371,263	462,216	96,815	4,008,297
13. Rrethi i Elbasanit	38,496	2.16%	424	3.89%	1,241	1.19%	0.02%	101,804	3,595,511	317,910	64,457	4,080,410
14. Rrethi i Fierit	13,721	0.74%	519	4.82%	323	0.89%	0.02%	126,227	1,286,293	529,022	16,776	4,080,410
15. Rrethi i Gjirokastrës	57,665	3.28%	338	3.10%	3,107	2.88%	0.02%	82,395	5,381,780	347,765	161,375	5,973,315
16. Rrethi i Krujës	54,613	3.05%	306	2.81%	54	0.03%	0.02%	85,317	5,102,231	314,653	2,885	5,870,295
17. Rrethi i Lezhës	5,907	0.31%	32	0.29%	329	0.33%	0.02%	134,493	514,495	31,646	19,685	1,083,488
18. Rrethi i Mirditës	71,929	4.01%	331	3.04%	2,199	2.04%	0.02%	88,691	6,718,139	340,661	114,215	7,241,010
19. Rrethi i Shkupit	21,509	1.21%	165	0.29%	3,002	2.97%	0.02%	133,271	6,818,189	209,617	166,310	1,138,188
20. Rrethi i Tiranës	88,499	4.97%	602	5.57%	8,324	7.72%	0.02%	118,451	2,013,238	108,126	85,966	1,325,764
21. Rrethi i Vlorës	96,430	5.22%	632	5.89%	840	0.79%	0.02%	41,539	9,016,896	620,116	432,862	10,107,624
22. Rrethi i Durrësit	198,897	11.7%	632	5.89%	4,146	0.79%	0.02%	51,501	8,268,099	651,171	44,026	9,014,838
23. Rrethi i Elbasanit	177,281	9.98%	603	5.57%	31,682	29.70%	0.02%	168,829	18,882,665	328,788	215,540	19,326,186
24. Rrethi i Fierit	56,208	3.16%	278	2.55%	394	0.34%	0.02%	83,272	1,645,291	623,116	1,655,581	18,875,148
25. Rrethi i Gjirokastrës	6,949	0.37%	248	2.28%	3,182	2.95%	0.02%	83,272	523,264	280,055	49,031	6,070,142
26. Rrethi i Krujës	90,858	2.86%	371	3.43%	1,029	0.29%	0.02%	139,051	6,927,141	325,200	165,271	1,202,727
27. Rrethi i Mirditës	27,324	1.54%	134	1.24%	858	0.29%	0.02%	139,051	6,927,141	325,200	165,271	1,202,727
28. Rrethi i Shkupit	46,987	2.64%	270	2.48%	1,029	0.29%	0.02%	89,142	4,751,418	186,791	34,584	2,847,982
29. Rrethi i Tiranës	91,722	3.09%	361	3.31%	375	0.34%	0.02%	90,278	5,579,562	371,420	5,961	5,231,002
30. Rrethi i Vlorës	69,870	3.09%	345	3.17%	958	0.24%	0.02%	91,013	4,388,287	277,827	11,802	6,061,125
31. Zonë Rrethi	6,016	0.32%	333	3.04%	958	0.24%	0.02%	90,189	4,388,287	277,827	11,802	4,774,028
32. Zonë Rrethi	7,481	0.42%	131	1.23%	386	0.34%	0.02%	133,319	618,119	342,623	51,689	1,584,172
33. Zonë Rrethi	10,675	0.60%	131	1.23%	386	0.34%	0.02%	133,319	618,119	342,623	51,689	1,584,172
34. Zonë Rrethi	12,325	0.69%	23	0.21%	1,393	1.11%	0.02%	137,444	2,281,706	22,789	61,804	2,072,127
35. Zonë Rrethi	1,787	0.10%	2	0.01%	69	0.14%	0.02%	137,444	2,281,706	22,789	61,804	2,072,127
36. Zonë Rrethi	3,896	0.22%	69	0.63%	168	0.14%	0.02%	137,444	2,281,706	22,789	61,804	2,072,127
37. Zonë Rrethi	1,786,021	100%	10,901	100%	107,916	100%	0.02%	3,636,657	166,299,475	11,211,201	5,605,609	3,737,607

TE MAFRA Bashkëtorë (mil. €)	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023
Granti i Përgjithshëm (100%)	1,204.9	2,021.0	2,147.7
Shuma Paktë	146,089	3,636,657	3,636,657
Granteve	186,853,342	194,403,343	211,133,343
Mundësi gjeografike	166,298,475	176,622,715	187,306,675
Popullsia paktë	11,907,801	12,666,001	12,666,001
Komuna me popullsi paktë	3,739,669	5,953,900	6,334,000
	3,739,669	3,662,319	4,222,667

Formula e ndarjes së Grantit të Përgjithshëm për vitin 2021-2023

Financimi i shërbimeve sociale si kompetencë e transferuar nga MPMS në komuna përfshihet në kuadër të grantit të përgjithshëm të komunës.

Të punësuarit në administratën e Drejtorive Komunale për Arsim parauniversitar dhe Shëndetësi primare financohen nga granti i përgjithshëm në komuna.

Po ashtu, nga granti i përgjithshëm do të plotësohen edhe grantet specifike për arsim dhe shëndetësi kur është e nevojshme.

2.2. Granti shtesë për financimin e Kryeqytetit

Bazuar në Ligjin Nr. 06/L-012 për Kryeqytetin e Republikës së Kosovës, Prishtinën, neni 19 Kryeqyteti i Republikës së Kosovës Prishtina përfiton një grant shtesë nga niveli qendror, në lartësi jo më pak se 6% e grantit të përgjithshëm.

Për vitin 2021 Kryeqyteti, Prishtina përfiton grant shtesë prej 11,429,400 euro, ndërsa për vitin 2022 përfiton 12,126,000 euro dhe për vitin 2023 përfiton 12,886,200 euro.

Tabela 4: Shpërndarja e Grantit shtesë për financimin e Kryeqytetit 2021-2023

Përshkrimi	Viti 2018	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023
Granti i përgjithshëm për komuna	173.60	180.69	196.28	190.49	202.10	214.77
Granti shtesë për financimin e Kryeqytetit (6%)		10.84	11.78	11.43	12.13	12.89

2.3. Granti specifik për Arsim parauniversitar

Granti Specifik për Arsim parauniversitar sipas LFPL, bazohet në sistem të hapur të financimit, duke marrë parasysh kriteret në formulën e arsimit parauniversitar të MASHTI për vitin 2021.

Grantin specifik për arsim parauniversitar për vitin 2021 është aprovuar nga Komisioni i Granteve në shumë prej 194.8 milion euro.

Granti bazë është aprovuar në shumë prej 192 milion euro si vijon:

- Paga dhe shtesa në shumë prej 175.5 milion euro;
- Mallra dhe shërbime në shumë prej 14 milion euro;
- Shpenzime kapitale në shumë prej 2.5 milion euro.

Politikat e reja të aprovuara nga KG janë si vijon:

- Pagat jubilarë sipas kontratës kolektive për Arsim, me kosto prej 1.1 milion euro;
- Paga për parafillor për shkolla (2 deri në 5 vjeç) për vitin 2021, me kosto prej 1.6 milion euro;
- Mallra dhe Shërbime për fëmijë (4 deri në 5 vjeç), me kosto prej 78,848 euro;
- Kosto e pagesës së procedurave për validim dhe akreditim për shkollat e mesme të larta profesionale (8 Shkolla), me kosto prej 38,400 euro.

Formula trajton nivelin e arsimit parafillor, fillor dhe të mesëm, duke marrë për bazë këto kriteret:

- Numri i nxënësve të regjistruar për vitin 2019/2020;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin fillor dhe të mesëm për nxënësit shumicë 1:21.3 (bazuar në Udhëzimin administrativ nr.22/2013 të MASHT);
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin fillor dhe të mesëm për nxënësit pakicë 1:14.2;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin parashkollor 1:12;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin e mesëm profesional për nxënësit shumicë 1:17.2, dhe për nxënësit pakicë 1:11.5;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për zonat malore 1:14.2;
- Kalkulimi për stafin mësimdhënës të gjuhës angleze për klasën I dhe II;

- h) Kalkulimi për stafin teknik administrativ për 630 nxënës 1 staf në arsimin parafillor dhe fillor;
- i) Kalkulimi për stafin teknik administrativ për 470 nxënës 1 staf në arsimin e mesëm
- j) Kalkulimi për stafin ndihmës për 170 nxënës 1 staf (pastrues) si dhe 1 staf për shkollë (roje);
- k) Kalkulimi i pagave dhe shtesave është bazuar në mesataren e pagës aktuale në arsim për secilën komunë;
- l) Shërbimi profesional Pedagogjik/Psikologjik;
- m) Koordinatorët e cilësisë;
- n) Kalkulimi i pagave për zëvendësimet gjate pushimeve të lehonisë nga 3% ne 6%;
- o) Mallrat dhe shërbimet janë kalkuluar sipas kriterit për nxënës (23 euro për nxënës shumicë dhe 25 euro për nxënës pakicë) dhe për shkollë (1,500 euro për shkollë parafillore dhe fillore dhe 3,250 euro për shkollë të mesme);
- p) Kapitalet janë kalkuluar sipas kriterit 7 euro për nxënës;
- q) Kalkulimi i tri pagave pas pensionimit me kosto prej 1.2 milion euro;
- r) Paga për asistent për fëmijë me nevoja të veçanta me kosto prej 0.6 milion euro;
- s) Praktika profesionale me kosto prej 3.5 milion euro;
- t) Pagat jubilarë sipas kontratës kolektive për Arsim, me kosto prej 1.1 milion euro;
- u) Paga për parafillor për shkolla (2 deri në 5 vjeç) për vitin 2021, me kosto prej 1.6 milion euro;
- v) Mallra dhe Shërbime për fëmijë (4 deri në 5 vjeç), me kosto prej 78,848 euro;
- w) Kosto e pagesës së procedurave për validim dhe akreditim për shkollat e mesme të larta profesionale (8 Shkolla), me kosto prej 38,400 euro.

Sipas MASHTI është raportuar numri për 10,338 nxënës më pak në arsim parauniversitar krahasuar me vitin paraprak. Duke u bazuar në zvogëlimin e vazhdueshëm të numrit të nxënësve nga viti në vit dhe duke marrë për bazë parametrat mësimdhënës/nxënës sipas gjendjes aktuale, MASHT rekomandon komunat se me rastin e pensionimit të stafit mësimdhënës mos të shpallin konkurs për pranimin e kuadrit të ri, por të sistemojnë mësimdhënësit të cilët nuk kanë normë ose nuk kanë normë të plotë.

2.4. Granti specifik për Shëndetësi primare

Granti specifik për Shëndetësi bazohet në sistem të hapur në përputhje me LFPL.

Grantin specifik për shëndetësi primare për vitin 2021 është aprovuar nga KG në shumë prej 62.6 milion euro.

Granti specifik për shëndetësi primare-granti bazë për vitin 2021 është në shumë prej 61.7 milion euro dhe është përgatitur sipas kriterit për kokë banori (35 €) dhe në pajtim me rekomandimet e Komisionit të Granteve të dala nga raporti vjetor mbi Vlerësimin e Përshtatshmërisë së Sistemit të Financimit Komunal.

Politika e re e aprovuar nga KG për vitin 2021 është vizitat e kujdesit paliativ (vizitë x 20 euro) me kosto prej 0.9 milion euro.

Tabela 6: Granti specifik për Shëndetësi primare, për vitin 2021-2023

Nr	Komuna	Popullsia	Demografia						Granti specifik për shëndetësi për vitin 2021	Politikë e re			
			Gjenera			Moshë		Numri i personave me nevojë të veçanta (raportuar nga Komuna)		Vizitat e kujdesit paliativ (vizitë x 20 euro)	Gjithësej Granti specifik për shëndetësi për vitin 2021	Gjithësej Granti specifik për shëndetësi për vitin 2022	Gjithësej Granti specifik për shëndetësi për vitin 2023
			M	F	Femra të moshës riprodhuese 15-49 vjet	Numri i fëmijëve 0-14 vjeç	Numri i personave të moshuar mbi 65 vjeç						
1	Deçan	40,019	20,125	19,894	10,941	10,471	4,084	151	1,386,901	3,480	1,390,381	2,138,546	2,149,239
2	Dragash	33,997	17,035	16,962	8,500	10,000	5,000	497	1,178,202	9,220	1,187,422	1,814,473	1,823,545
3	Ferizaj	108,610	54,841	53,769	29,300	31,566	6,900	982	3,763,995	91,480	3,855,475	5,732,650	5,761,313
4	Fushë Kosovë	34,827	17,621	17,206	14,123	6,585	3,202	233	1,206,967	44,520	1,251,487	1,841,970	1,851,180
5	Gjakovë	94,556	47,226	47,330	25,198	25,300	9,329	1,090	3,276,938	6,320	3,283,258	4,852,885	4,877,150
6	Gjilan	90,178	45,354	44,824	24,539	23,464	6,554	180	3,125,214	41,840	3,167,054	4,086,375	4,106,807
7	Glogocë	58,531	29,733	28,799	15,996	17,507	3,336	177	2,028,454	24,160	2,052,614	2,908,945	2,920,474
8	Hari i Elezit	9,403	4,836	4,567	1,824	2,778	560	84	325,871	0	325,871	633,811	636,980
9	Hasog	39,289	19,679	19,610	10,607	10,804	2,976	486	1,361,602	20,260	1,381,862	1,981,195	1,991,099
10	Junik	6,084	3,995	3,089	2,020	1,681	450	50	210,847	33,700	244,547	355,355	357,112
11	Kaçanik	33,409	16,970	16,439	9,054	9,683	1,940	200	1,157,824	3,180	1,161,004	1,804,596	1,813,619
12	Kamenicë	36,085	18,559	17,526	23,263	5,389	4,140	242	1,250,564	27,820	1,278,384	2,596,316	2,609,297
13	Klinë	38,496	18,960	19,537	10,726	10,915	2,830	260	1,334,120	92,240	1,426,360	1,999,168	2,009,164
14	Leposavac	13,773	6,969	6,804	3,443	2,754	965		477,318	11,880	489,198	652,566	655,829
15	Lipjan	57,605	29,325	28,280	15,355	17,461	7,032	706	1,996,362	0	1,996,362	3,087,960	3,103,400
16	Malishevë	54,613	25,901	28,733	37,276	20,758	3,500	640	1,892,671	0	1,892,671	2,792,431	2,806,393
17	Marrashë	5,507	2,672	2,836	2,543	2,670	737	40	190,851	7,300	198,151	378,544	380,437
18	Mitrovicë	71,909	36,275	35,654	18,624	20,351	5,074	1,200	2,492,083	14,820	2,506,903	3,627,727	3,645,865
19	Novobërdë	6,729	3,466	3,264	1,726	1,643	732	41	233,201	6,300	239,501	336,728	338,412
20	Obiliq	21,549	10,885	10,664	5,636	6,419	1,239	340	746,803	60,900	807,703	1,655,125	1,663,401
21	Pejë	96,450	50,466	45,985	24,817	24,993	7,495	1,411	3,342,577	0	3,342,577	4,662,844	4,686,158
22	Podujevë	88,499	44,955	43,544	24,042	12,975	2,476	872	3,067,027	6,940	3,073,967	4,199,260	4,226,256
23	Prishtinë	198,897	99,355	99,543	55,375	51,884	13,231	1,600	6,892,986	57,020	6,950,006	10,003,357	10,053,374
24	Prizren	177,781	89,173	88,608	49,156	49,661	11,524	1,578	6,161,189	0	6,161,189	8,023,493	8,063,611
25	Rahovec	56,208	28,512	27,696	15,393	16,081	3,352	377	1,947,948	3,100	1,951,048	2,590,376	2,603,328
26	Shtërpcë	6,949	3,554	3,395	1,744	1,577	500	47	240,825	0	240,825	437,253	439,439
27	Shumë	27,324	13,850	13,474	5,874	7,877	1,800	253	946,942	20,340	967,282	1,441,658	1,448,866
28	Skenderaj	50,858	25,646	25,212	15,665	14,265	4,241	1,523	1,762,538	12,660	1,775,198	2,607,180	2,626,216
29	Suharekë	59,722	29,478	30,244	16,413	17,409	4,104	400	2,069,729	21,320	2,091,049	2,916,349	2,930,931
30	Viti	46,987	23,686	23,301	12,343	14,168	6,100	731	1,628,384	0	1,628,384	2,307,320	2,318,856
31	Vushtrri	69,870	36,004	33,866	18,146	19,634	4,508	750	2,421,419	4,000	2,425,419	3,266,671	3,283,004
32	Zubin Potok	6,616	3,408	3,208	1,456	1,588	476	38	229,284	97,720	327,004	400,157	402,157
33	Zveçan	7,481	3,661	3,821	1,623	1,770	531	18	259,262	40,740	300,002	493,410	495,877
34	Graçanicë	10,675	5,423	5,248	2,463	2,661	993	81	369,953	92,360	462,313	724,130	727,751
35	Kllোকot	2,556	1,417	1,140	688	670	214	18	88,581	30,260	118,841	179,043	179,939
36	Mitrovica Veriore	12,526	6,272	6,053	2,686	2,931	879	82	427,171	20,940	448,111	613,835	616,904
37	Partesh	1,787	922	865	477	340	202	0	61,930	0	61,930	79,848	80,247
38	Ranibug	3,866	1,969	1,897	1,012	393	259	0	133,980	0	133,980	266,755	268,088
	Totali	1,780,021	897,179	882,843	520,067	479,076	133,466	17,378	61,688,512	906,820	62,595,332	90,487,284	90,939,721

2.5. *Financimi për Shëndetësi sekondare*

Financimi për shëndetësinë sekondare për vitin 2021 është aprovuar në shumë prej 2,603,077 euro sipas propozimit nga MSH dhe projeksioneve të KASH për tri komunat minoritare, si vijon:

- Komuna e Shtërpçës, në shumë prej 522,371 euro,
- Komuna e Mitrovicës së veriut, në shumë prej 989,935 euro, dhe
- Komuna e Graçanicës, në shumë prej 1,090,771 euro.

2.6. *Financimi për Shërbimet rezidenciale*

Financimi i shërbimeve rezidenciale për shtëpitë e komunitetit për personat e moshuar dhe shtëpitë e komunitetit për personat me aftësi të kufizuara për vitin 2021 është aprovuar sipas propozimit nga MSH në shumë prej 2,305,000 euro.

Për vitin 2021 është aprovuar rritja e stafit prej 13 dhe financimi shtesë për funksionalizimin e Shërbimeve Rezidenciale për personat e moshuar në Komunën e Prizrenit.

Tabela 7: Financimi për shërbime rezidenciale për vitin 2021-2023

Nr.	Komunat	Stafi	Paga dhe Shtesa	Mallra dhe Shërbime	Shpenzimet Komunale	Shpenzimet Kapitale	Total 2021	Total 2022	Total 2023
1	Skenderaj SHKPM		90,000	75,000	10,000	10,000	185,000	185,000	185,000
2	Graçanice SHKPM/SHKPAK		170,000	144,000	16,000	20,000	350,000	350,000	350,000
3	Istog SHKPM		90,000	75,000	10,000	10,000	185,000	185,000	185,000
4	Deqan SHKPAK		85,000	72,000	8,000	10,000	175,000	175,000	175,000
5	Ferizaj SHKPAK		85,000	72,000	8,000	10,000	175,000	175,000	175,000
6	Kamenice SHKPAK		85,000	72,000	8,000	10,000	175,000	175,000	175,000
7	Vushtrri SHKPAK		85,000	72,000	8,000	10,000	175,000	175,000	175,000
8	Shtime SHKPAK		85,000	72,000	8,000	10,000	175,000	175,000	175,000
9	Lipjan SHKPAK		85,000	72,000	8,000	10,000	175,000	175,000	175,000
10	Prizren SHKPM/SHKPAK	13	175,000	147,000	18,000	20,000	360,000	360,000	360,000
11	Novobërd SHKPM		85,000	72,000	8,000	10,000	175,000	175,000	175,000
	Total	13	1,120,000	945,000	110,000	130,000	2,305,000	2,305,000	2,305,000

2.7. *Financimi për Qendrën historike të Prizrenit, Qendrën kulturore të fshatit Zym dhe Keshillin e Hoçës së madhe*

Me hyrjen në fuqi të Ligjit Nr.04/L-066 për Qendrën Historike të Prizrenit, Ligjit Nr.04/L-196 për Qendrën Kulturore Historike të Fshatit Zym dhe Ligjit Nr. 04/L-62 për Fshatin Hoçë e Madhe, me planifikimin e buxhetit për vitin 2021 ndahen mjete financiare në shumë prej 69,393 euro, për dy komunat si vijon:

- Komuna e Prizrenit, në shumë prej 44,365 euro, dhe
- Komuna e Rahovecit, në shumë prej 25,028 euro.

2.8. *Financimi për zonën e rrezikuar mjedisore të Obiliqit*

Bazuar në Ligjin Nr. 05/L-044 për zonën e rrezikuar mjedisore të Obiliqit dhe rreth tij, neni 9 Obiliqit përfiton nga inkasimi i rentës minerale nga institucioni përkatës, 20% e vlerës së kësaj rente rialokohet nga Buxheti Qendror për Buxhetin Komunal të Komunës së Obiliqit, e dedikuar në mënyrë specifike për investime në zhvillimin e komunitetit në lokacionin ku ndodhet njësia biznesore në fushën e mbrojtjes së mjedisit, infrastrukturës, sportit, shëndetësisë dhe arsimit.

Për vitin 2021 Komuna e Obiliqit bazuar në inkasimin e rentës minerale përfiton financim shtesë prej 4,600,000 euro.

2.9. *Financimi për Teatro*

Financimi për Teatrot për vitin 2021 është aprovuar në shumë prej 900,000 si në tabelën e bashkangjitur në vijim.

Tabela 8: Financimi për Teatro për vitin 2021

Komunat	Paga dhe Meditje	Subvencione dhe Transfere	Total
Teatri Profesionist Gjilan	100,886		100,886
Teatri Profesionist Gjakovë	73,443	42,500	115,943
Teatri Profesionist Prizren	111,558	29,750	141,308
Teatri Profesionist Pejë	85,639	43,500	129,139
Teatri Profesionist Ferizaj	94,788	18,700	113,488
Teatri Profesionist Mitrovicë	100,886	68,500	169,386
Teatri Profesionist Podujevë	79,800	50,050	129,850
Totali	647,000	253,000	900,000

2.10. *Projeksionet e të Hyrave Vetanake Komunale për vitin 2021 dhe parashikimet 2022-2023*

Projeksionet e të hyrave vetanake komunale për vitin 2021 bazuar në vlerësimet makro-fiskale, janë në shumë prej 83.1 milion euro. Këto të hyra i shtohen financimit komunal krahas granteve komunale.

Projeksioni i të hyrave vetanake për secilën komunë është bazuar në rekomandimet e komisionit të granteve, të përfshirë në raportin e "Vlerësimit të Përshtatshmërisë së Financimit të Komunave".

Në këtë projektion janë marrë parasysh të hyrat nga tatimi në pronat e paluajtshme sipas faturimit të tatimit në pronë (ngarkesat tatimore) dhe trendin e rritjes së të hyrave jo tatimore gjatë tri viteve të fundit, duke përfshirë të hyrat nga gjambat në trafik dhe të hyrat nga gjykatat.

Tabela 9: Projektionet e të hyrave vetanake komunale për vitin 2021-2023

Nr.	Komuna	Të hyrat taanmore			Të hyrat jo taanmore			Projektionet për vitin 2021	Projektionet për vitin 2022	Projektionet për vitin 2023
		Tatimi në pronë dhe tokë 2021	Tatimi në pronë dhe tokë 2022	Tatimi në pronë dhe tokë 2023	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023			
1	Deçan	665,801	799,528	933,255	104,465	298,768	298,768	770,266	1,098,296	1,232,024
2	Dragash	285,429	319,464	353,500	176,915	185,300	185,300	462,344	504,765	538,800
3	Ferizaj	3,339,473	3,766,930	4,194,386	1,676,053	2,577,353	2,577,353	5,015,526	6,344,283	6,771,740
4	Fushë Kosovë	1,031,165	1,060,168	1,089,171	1,778,345	1,793,763	1,793,763	2,809,510	2,853,931	2,882,934
5	Gjakovë	2,144,265	2,315,756	2,487,247	1,578,101	1,629,124	1,629,124	3,722,367	3,944,880	4,116,371
6	Gjilan	2,301,939	2,507,975	2,714,011	2,097,458	2,247,028	2,247,028	4,399,396	4,755,003	4,961,040
7	Glogoc	614,578	650,580	686,583	776,212	755,495	755,495	1,390,790	1,406,075	1,442,078
8	Hani i Elezit	182,502	209,906	237,309	135,362	171,208	171,208	317,865	381,114	408,517
9	Istog	540,133	599,828	659,523	611,165	652,165	652,165	1,151,298	1,251,993	1,311,689
10	Junik	86,232	92,263	98,293	50,968	87,277	87,277	137,199	179,540	185,571
11	Kaçanik	402,569	449,309	496,048	308,158	325,755	325,755	710,727	775,063	821,803
12	Kamenicë	420,694	471,356	522,019	441,381	426,635	426,635	862,074	897,991	948,653
13	Klinë	527,311	565,041	602,771	387,763	510,049	510,049	915,074	1,075,090	1,112,821
14	Leposavia				40,000	53,529	53,529	40,000	53,529	53,529
15	Lipjan	1,119,922	1,157,900	1,195,879	960,997	993,412	993,412	2,080,919	2,151,313	2,189,292
16	Malishevë	541,151	620,388	699,625	354,939	438,398	438,398	896,090	1,058,786	1,138,023
17	Manusha	38,174	41,011	43,848	25,023	30,232	30,232	63,197	71,243	74,080
18	Mitrovicë	1,158,840	1,232,528	1,306,216	1,341,135	1,524,035	1,524,035	2,499,975	2,756,563	2,830,251
19	Novobërdë	127,617	142,657	157,696	114,862	119,841	119,841	242,479	262,498	277,538
20	Obiliq	496,510	520,932	545,355	576,156	546,545	546,545	1,022,665	1,067,477	1,091,899
21	Pejë	2,631,700	2,851,428	3,071,157	1,717,896	1,981,975	1,981,975	4,349,595	4,833,403	5,053,132
22	Podujevë	576,895	644,341	711,788	839,666	809,102	809,102	1,416,561	1,453,444	1,520,890
23	Prishtinë	9,639,529	10,043,605	10,447,681	19,618,838	20,410,796	20,410,796	29,258,367	30,454,401	30,858,477
24	Prizren	3,042,452	3,267,929	3,493,407	4,517,843	4,720,059	4,720,059	7,560,295	7,987,988	8,213,466
25	Rahovec	619,394	691,785	764,175	537,447	620,190	620,190	1,156,841	1,311,975	1,384,365
26	Shtërpoc	406,431	441,968	477,506	82,774	149,446	149,446	489,205	591,415	626,952
27	Shtinë	282,562	328,856	375,149	347,088	312,496	312,496	629,651	641,352	687,645
28	Skenderaj	314,460	345,956	377,452	1,213,553	1,381,700	1,381,700	1,528,014	1,727,656	1,759,151
29	Suharekë	1,032,436	1,119,833	1,207,230	938,220	1,011,313	1,011,313	1,970,656	2,131,146	2,218,543
30	Viti	545,001	595,983	646,966	403,598	467,205	467,205	948,599	1,063,188	1,114,171
31	Vushtri	923,124	982,644	1,042,164	1,112,535	1,310,145	1,310,145	2,035,660	2,292,789	2,352,309
32	Zubin Potok				30,000	42,823	42,823	30,000	42,823	42,823
33	Zveçan				35,000	48,176	48,176	35,000	48,176	48,176
34	Gracanica	941,270	981,580	1,021,889	845,896	1,110,784	1,110,784	1,787,166	2,092,363	2,132,673
35	Klllokot	91,932	99,673	107,414	66,909	76,704	76,704	158,842	176,377	184,118
36	Mitrovica veriore				60,000	74,941	74,941	60,000	74,941	74,941
37	Partesh	69,955	74,213	78,470	15,000	37,368	37,368	84,955	111,580	115,838
38	Ranillug	52,451	58,690	64,930	76,112	68,861	68,861	128,564	127,552	133,791
	TOTAL	37,193,896	40,052,005	42,910,113	45,943,835	50,000,000	50,000,000	83,137,732	90,052,005	92,910,113

2.11. Klauzola e investimeve

Për vitin 2021 me mekanizmin e klauzolës së investimeve do të financohet projekti për Ndërtimin e Sistemit të Ujësjetës për Komunën e Istogut në shumë prej 1,525,397 euro.

2.12. Përmbledhje e financimit komunal për vitin 2021-2023

Për ndarjen e granteve qeveritare sipas komunave për vitin 2021-2023 janë zbatuar kriteret dhe formulat bazë të përcaktuara në Ligjin për Financat e Pushtetit Lokal dhe ligjet e tjera relevante, si dhe bazuar në projeksionet makro-fiskale dhe të dhënave nga ministritë e linjës Po ashtu KG në parim është pajtuar që komunat që kanë staf të pa punësuar nëse nuk është në procedura të punësimit dhe është i pa nevojshëm si numër të zbritet.

Tabela 10: Përmbledhje e financimit komunal për vitin 2021-2023 (mil. euro)

Përshkrimi	Viti 2018	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Parashikimi për 2022	Parashikimi për 2023
1. Grantet qeveritare	392.4	419.1	463.5	447.9	505.1	519.1
1.1 Granti i përgjithshëm	173.6	180.7	196.3	190.5	202.1	214.8
Granti i përgjithshëm	168.9	175.8	196.3	190.5	202.1	214.8
Kontigjenca për korrektim të forit	4.7	4.9				
1.2 Granti specifik për shëndetësi	48.5	53.4	61.7	62.6	90.5	91.0
Granti bazë			61.7	61.7		
Politikat e reja				0.9		
1.3 Granti specifik për arsim	170.3	185.0	205.6	194.8	212.5	213.4
Granti bazë			205.6	192.0		
Politikat e reja dhe në vazhdim				2.8		
2. Financimi për shëndetësin sekondare	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6
3. Shërbimet rezidenciale	1.7	1.6	2.0	2.3	2.3	2.3
4. Financimi për QJHP, QKJHFZ dhe KJIN	0.1	0.1	0.1	0.1	0.07	0.07
5. Granti për Krueqytetin- Prishtinën		10.8	11.8	11.4	12.1	12.9
6. Financimi për Obiliqin		5.0	4.2	4.6	4.6	4.6
7. Të hyrat vetanake komunale	82.0	87.0	83.1	83.1	90	93
8. Financimi për teatro			0.9	0.9	0.9	0.9
9. Financimi nga Huamarrja	3.7	4.8	0	0	0	0
10. Klauzola e investimeve		23.1	11.5	1.5	0	0
Total Financimi Komunal	482.41	554.05	579.75	554.45	617.70	635.49

Tabela 11: Përmbledhje e financimit komunal për vitin 2021 dhe vlerësimet për 2022-2023

Totali i Nivelit Komunal	Viti 2019 Shpenzimi	Viti 2020 Buxhetuar	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar
Total	513,303,281	579,742,721	554,446,080	617,700,000	635,490,000
Nutriti i punëtorëve	44,203	44,349	44,362	44,362	44,362
Paga dhe mëditje	263,426,315	273,900,231	277,769,732	279,158,581	280,554,374
Mallra dhe shërbime	64,389,565	75,742,746	82,242,746	83,542,746	82,000,000
Shpenzime komunale	10,678,380	11,527,757	11,527,757	12,000,000	12,500,000
Subvencione dhe transfere	21,968,209	13,490,858	15,000,000	17,000,000	18,000,000
Shpenzime kapitale	152,840,812	170,834,360	167,905,845	225,998,673	242,435,626
Rezerva		34,246,769			
Burimet e financimit	513,303,281	579,742,721	554,446,080	617,700,000	635,490,000
Garantet qeveritare	450,459,626	485,096,142	469,782,951	527,647,995	542,579,887
Financimi nga të hyrat e AKP-së					
Të hyrat vetanake	54,393,723	83,116,579	83,137,732	90,052,005	92,910,113
Financimet nga huamarrjet	8,449,932	11,530,000	1,525,397	-	-
Financimi nga deficioni buxhetor (2%) - 04	1,034,964				
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	7,414,968	11,530,000	1,525,397		
Grantet nga Donatorët *					

2.13. *Kalendari kohor për nivelin komunal*

Organizatat buxhetore të nivelit lokal duhet t'i përmbahen këtij kalendari kohor në përgatitjen e propozim buxhetit:

- 30 Qershor: Aprovimi i Kornizës Afatnesme Buxhetore Komunale,
- 30 Shtator: Aprovimi i propozim Buxhetit Komunal për vitin 2021-2023 nga Kuvendi Komunal,
- 30 Shtator: pas aprovimit të propozim Buxhetit nga Kuvendi Komunal, komunat janë të obliguara të dorëzojnë në Ministrinë e Financave dhe Transfereve dokumentet si në vijim:
  - Shkresa përcjellëse bazuar në aprovimin e propozim-buxhetit nga Kuvendi Komunal (nënshkruar nga Kryetari i Komunës).
  - Vendimi i Kuvendit Komunal mbi aprovimin e propozim-buxhetit komunal për vitin 2021-2023, përfshirë projektet kapitale shumëvjeçare.
  - Tabelat e buxhetit komunal (BDMS dhe PIP):
    - Tabela 4.1 - plani i ndarjeve buxhetore të shpenzimeve për vitin 2021-2023 (kopje e shtypur prej BDMS, vulosur si dhe nënshkruar nga Kryetari i Komunës dhe ZKF),
    - Tabela 4.2 - financimi i projekteve kapitale për vitin 2021 dhe projekteve kapitale shumëvjeçare për vitin 2022-2023 (shtypur nga sistemi PIP, vulosur si dhe nënshkruar nga Kryetari i Komunës dhe ZKF),
    - Tabela 4.3 - plani afatmesëm i të hyrave totale të buxhetit komunal nga grantet qeveritare dhe të hyrat vetanake (shtypur nga BDMS, vulosur si dhe nënshkruar nga Kryetari i Komunës dhe ZKF),
    - Tabela 3.1.B - plani i ndarjeve buxhetore sipas klauzolës së investimeve,
    - Tabela 3.2.B - financimi i projekteve kapitale përmes klauzolës së investimeve,
    - Tabelat e Buxhetimit sipas performancës
    - Tabelat e Buxhetimit të Përgjegjshëm Gjzinor.

Departamenti i Buxhetit në MFT do të organizojë forume me autoritetet komunale lidhur me zhvillimin e procesit buxhetor komunal për vitin 2021-2023. Gjithashtu, përmes trajnimeve shtesë do të ofrohen udhëzime me specifike rreth hartimit të buxhetit për secilën nga fazat kyçe, përfshirë aplikimin e sistemeve elektronike SZHMB dhe PIP.

Aneksi 1

Buxhetimi i Përgjegjshëm Gjinator

Tabela 1. Numri i punëtorëve në Organizatën Buxhetore përkatëse
Emri i Institucionit/Ministritë/Komunës

Viti	Numri total i stafit	Numri total i stafit që janë gra	Numri total i stafit që janë burra	Paga dhe mëditje/Shuma për gra	Paga dhe mëditje/Shuma për burra
2016					
2017					
2018					
Planifikimi për 2019					

Tabela 2. Planifikimi për vitin 2021 Nivelet e pagave në Organizatën Buxhetore
Emri i Institucionit/Ministritë/Komunës

Niveli i pagave	Numri total i stafit në këtë nivel të pagave	Numri i burrave në këtë nivel	Shuma e shpenzuar për burra në këtë nivel	Numri i grave në këtë nivel.	Shuma e shpenzuar për gra në këtë nivel
201-400					
401-600					
600+					

Tabela 3. Numri i përfituesve të subvencioneve apo edhe të shërbimeve ofruara nga organizata buxhetore të drejtorive përkatëse (ku është e aplikueshme)

[Emri i Institucionit/Ministritë/Komunës: Emri i Shërbimit/Subvencionit].

Viti	Buxheti total i shërbimit/subvencionit të caktuar	Numri total i përfituesve	Numri i përfituesve e gra	Numri i përfituesve e burra	Buxheti për gra	Buxheti për burra
2018						
2019						
2020						
Planifikimi për 2021						

Aneksi 2

INDIKATORËT E PERFORMANCËS SË PROGRAMIT BUXHETOR

Organizata buxhetore: .....

Shembull:

318 Komisioni i Pavarur i Minierave dhe Mineraleve		
Objektivi 1	Treguesi bazë	Treguesi i synuar
Përmirësimi i mbikëqyrjes së aktiviteteve të minierave dhe atyre prodhuese	Numri i licencave ose numri i inspektimeve	Numri i licencave ose numri i inspektimeve
<i>Aktivitetet:</i>		
<i>Rishikimi i procedurave për zvogëlimin e barrës së ndërveprimit me agjencinë</i>		
<i>Grumbullimi i të dhënave (raportimi) mbi aktivitetet ekonomike për aktivitete inspektimi të synuara më mirë</i>		
<i>Kryerja e hetimeve mbi aktivitetet e paligjshme</i>		
Objektivi 2	Treguesi bazë	Treguesi i synuar
Zhvillimi i përmbledhjes së burimeve minerare	Madhësia e vlerësuar e zbulimeve	Madhësia e vlerësuar e zbulimeve
<i>Aktivitetet:</i>		
<i>Mirëmbajtja e kadastrës së minierave dhe bazës së të dhënave GIS që përmbajnë të dhëna gjeografike, gjeologjike dhe të tjera relevante</i>		
<i>Hulumtime për gjetjen e burimeve të reja minerare</i>		
<i>Bashkëpunimi me universitetet dhe bizneset për të përmirësuar hulumtimin në shfrytëzimin e burimeve</i>		